

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj... Négy hasábol... Hirdetési díj... Négy hasábol... Hirdetési díj... Négy hasábol...

HÍRDETÉS.

zen sz. kir. város által a... és péterfia-utcai iskolánál... illetve átalakítandó tauter-... enél előforduló kőműves mun-... tására a f. évi május hó 9 én... rakor a városházánál levő... vatalban írásbeli zárt ajánla-... ása mellett nyilvános szóbeli... tunk.

éségelbírási összeg tesz... 52 krt, melynek részlete-... öki hivatalnál megtudható... tésnél előbb mindkét isko-... náló kőműves munkák tétet-... tésre, azután külön-külön... k árlejtes alá és ezek befet-... bontatnak fel az írásbeli... tunk.

1886. ápril hó 28. án.
Varosi mérnöki hivatal.

dalmak akármilyen gyenge... természetesük, ha... akár lyukak, akár betömötték... s kivonatok használatával el-... E szer utólrhetetlenségével... t szert és egy családnál sem... Valódi kis üvegekben 35... al. Egyedül rakár itt Debrec-... Dr. Rothsnck V. Emil és Mi-... tivan gyógyszerárban.

Áltózás.

nség tudomására hozni,
etünkét
egébe) helyeztük át.
k újonnan érkezett friss
u k a t,
csinyben, továbbá finom
rkező l. m. élesztőt, —
eron ajánlani.
vábbra is kikerve, ma-
VÉREK.

TEGSÉG!

GYÁRA N MELLETT.

s e kötelességet csakis
znalasa által teljesíthetni
gözerek mell, gyomor- és
gyengeségek ellen, továbbá
kik schruphulosusok, súlyos
den bronchial tartós és idő-
ok : Dr Moser N. J., Bécs
járásorvos Nagy Megyes és
szeti kísérletl el másoknál
k, miután ezek emésztés és
nynt.
ok : a süritett jávor kivonat
kr, jávor kivonati gyomor-
benkonk kartonokban 20 és
és vasuttal szétküldi vezér-
valamint az összes bel- és
szukorka kereskedőknél 2
mos és Geréby Fülöp urak
stetnek.

Uzsora — vagy olcsó hitel?

Valamelyik, a vidéken megjelenő kor-
mánpárti lapban — valószínűleg mind-
nyikben — olvasható egy vezércikk, a mely
a gazdasági válsággal foglalkozik. Czikkiro
egyrészt unja — gyomond — hogy »a
mai szellem minduntalan a gaz-
dák ismeretkörüének tágításá-
ról, — tudományos gazdasági
rendszerokről beszél, s azokat
ajánlgatja nekünk.« Valóban, a
kormánypárt vidéki lapjai egy idő óta na-
gyon sokat beszéltek erről a tárgyról
s egyéb közgazdasági kérdéseket (p. o. az
iparét) teljesen mellőzvé, egy utazó
gazdasági biztosban, egy különálló földm-
velési miniszteriumban s más ily észszerű-
len eszmékben merítették ki találatkónysá-
gukat. Czikkiro csaknem fölöslegesen tartja
a gazdasági kérdések fejtegetését, a kor-
mány felelőssé tételeét ott, a hol gazda-
sági bajok forognak szóban, csakis »ellen-
zéki lángelmék sallangos szótárából« vett
frázisoknak véli és mint a hogy rendesen
nyerni szokott minden önmagával kártyázá-
gató játékos, arról győz meg egy cikké-
ben szerepeltetett gazdakört, hogy ezekről
a bajokról beszélni és írni... tel-
jesen fölösleges.

Mi nem keressük ezuttal, hogy ez az
eszményi gazdakör hol található fel, miat-
tunk akár egy igen tisztelt és könyomatu
közleményeiről ismert vezércikkirő bír-
jóságán is, hanem véle együtt beösmér-
jük, hogy a gazdák bajairól való meddő
írka-írka és szóbeszéd akár ellenzéki, akár
(eddig ugyan nem létező) kormánypárti
lángelméktől származzék, továbbá a
néha bizony exczellenciás ajkáról is jövő
— ígérgetés, nem vezetnek célhoz és tel-
jesen fölöslegesek. A miben a t czikkiro-
val egyet nem érhetünk, sőt a mi közle-
ményében jóformán meg is dobhentett, az
nem egyéb, mint hogy megtámad egy olyan
intézményt, a mely könyomatu cikkek,
frázisok és ígérgetések helyett — a meny-
nyiben létesülni fog — valóságos orvó-
szert képez. Értjük ezalatt a gazdákna
szánt megyei hitelszövetkeze-
teket, a melyeknek eszméjét gróf Káro-
lyi Sándor penditette meg Pestmegye köz-
gyűlésén s a mely kitűnő eszménél kevés
új terv költött újabban nagyobb és álta-
lanosabb vizshangot.

Azon m. t. olvasóinkat, kik ily táma-
dásnak még lehetőségében is ké-
telkednének, azoknak a számára bátrak va-
gyunk ide, szörül-szóra lenyomatni a kér-
déses (valóban nagyon kérdése s)
cikk néhány sorát. Így hangzanak :

»Hisz éppen ezért gondoskodnak most
róna — közbetvéte egyik asztalszomszéd
(értsd az említett ideális gazdakör egyik
tagját) — hogy **olcsó hitele** legyen a gaz-
dákna, de én nem nagyon örvendek en-
nek, mert hej! a hitel — példákat tudok
— sok embert tett már tönkre.
— Az uszora?
— Nemcsak az uszora, hanem pénz-
intézet is. Nem mondom, hogy egyéb oka
volt, mint a kamát nem fizetés, de az
ember gyarló, hajlandó felvenni a pénzt,
a nem fizetett kamát felgyől s kész a
baj.
— Azért lesznek a hitelszövetkezetek
— magyarázá egyik jóakarólag, — hogy a
kiért a többi jót áll, gondja is lesz reá a
szövetkezetnek, hogy a kamatot az egyes
pontosan fizesse.
— Közösen vették azon községek is,
melyek határaikon nagy birtokvétele pénz
vettek fel, és meg kell nézni hány van, a
mely sirva néz utána. Én csak azt tartan-
ám anny regulának, hogy minden ember
addig nyújtózzék, míg a takaró ér. Még
az kérem, hogy minden három hónapban
bejárjon a gazdaember kamatfizetésre, nyű-
gós is, nem is futja ki miudig az időből.

Eddig az idézet, a melyben az a ne-
vezetes, hogy írja az olcsó hitelt
becsmérlő és a hitel-szövetkezeteket nem-
csak egyéb pénzintézetekkel, hanem az
uszorával is egy kalap alá helyező
beszédeket... a falusi gazda szájába
adja. Az a szegény gazda fél a meggyüleml-
hető kis kamatoktól, a kit az uszora
meggyülemlt óriási kamatai tesznek
tönkre, a szegény falusi pór ajakára, a ki-
nek nem is kell a takarón tul nyuj-
tózni, hogy az uszora, a rossz közgazdasági
esztendők, ezekkel nem törődő kormány-
politikánk és a szertelenül nagy állam-
terhek enélkül is elnyomják, tönk szélére
juttassák!

Mi a leveli békára s így az újság-
levelek békájára nem haragszunk, amikor ez lapjában,
amaz üregében és létráján rosz időt jósol. Tud-
juk, hogy azért éppen semmi befolyást sem
gyakorolnak : am az a mennyég fölle-
geire, villámaira és csatornáira, emez a
kormány szándokaira, de tudjuk azt is,
hogy magatartásuk valamit jelent. Ne
tegyük fel azt, hogy a kormány a töle
függő közleményekben hangulatot fabrikál
és trafikál a megyei hitel-szövetkezetek el-
len, talán azért, mert feltékenykedve néz
az ellenzéki vezérférfiú ajkáról, elméjéből
és szívéből folyó jó tanácsot, helyes javal-
latot; elég szomorú nekünk biztosnak te-
kintünök egy egészen más feltevésünket.
Az ellen, hogy a gazdának drága pénz
helyett, pusztán az önségély eszközei-
vel, olcsó hitel kínáltatik : bizony józan
fövel nem a gazda fog felszólalni, ki ezt a
segítséget úgy szemjuzozza, mint virág a
harmatot, hanem azok (az az osztály, az
az ellenség és az a népelem), a mely
eddig a gazdák bajait kihalasztalta, a gazda
nyomorán felgazdagodott és a mely rögtön
elveszti lábait alól az eddig oly biztos ta-
lajt, a mint a fuldokló felé szilárd és
könnyen elérhető kezek nyujtatnak. És csak
is ennek az érdekeltségnek dider-
gése, ennek a jaj-szava vizshangozhatik
minden oly felszólalásban, mely az uszo-
rát nem tartja károsabbnak az önsé-
gély eszközeivel létesített olcsó hitelnél!

A gazda pedig, a kit, úgy látszik —
bizonyos, itt sokat emlegetett kölcsönbe
adott honvéd-lova kéknt — vezér-
czikkkel akarnak felhizlálni, ne
hallgasson azon szíriének csáb-énekére,
a melyek őt a biztos révből az előtte már
alig néhány evező-csapásnyira tátongó ör-
vénybe csalogatják!

Gáspár Imre.

PAULER TIVADAR

igazságügyminisz-
ter tegrap déli
felegy órakor, 70 éves koraoan elhunyt.
Nagy tudomány, klasszikus műveltség,
aranytisztasága jellemmel bíró férfiú volt.
Kitűnő kortársai közül tudománya és ekesszó-
lásával egyiránt. S fényes helyet foglalt el a
magyar közéletben, mely hálával és kegyelet-
tel fogja megőrizni nevét.
Mint tanár páratlan volt. Az ő egyetemi
előadásainak (büntető jog, eszjog) magas
szinvonala és nemes heve egyaránt a legtelje-
sen tudta lekötői hallgatóinak figyelmét.
B. Eötvös elhunytá után Deák Ferencz
s gr. Andrássy Gyula figyelme Pauler felő for-
dult. Ő már akkor teljesen bírt Deák barát-
ságát s csakhamar megszerezte a gr. Andrássy-
t. Ő foglalta el a b. Eötvös örökét s ha
lényegesen nem gyarapíthatta, nem is cökken-
tette azt. Aztán igazságügyminiszter volt két íz-
ben ; e tárczával kezében buví el.
Munkásságát gátolta a Tisza Kálmán u.
n. vezéregyénisége, de a mennyire tehette,
tisztán megőrzte a bírói kar függetlenségét, s
igyekezett azt megővni a napi politika beha-
tásától. P. o. a tiszta-eszlári pór.
Pauler, élte utolsó perczeig, megmaradt
állásában. Még élnek emlékezetben van az ő
megtört, halotthalvány arca, összeesett kis
termete — a mint megjelent a minap a kép-
viselőházban. Megjelenése oly benyomást tett,
hogy a beteg emberrel szemben az ellenzék
lemondott minden támadásról és elállott a
szótól.
Azóta is folyvást aggasztólag beteg volt.
Nem hgyható el a szobát, buví már többször

féltek az utolsó perc bekövetkeztétől. Az
életrő azonban fel-fellobbant, míg hosszú szen-
vedés után tegnap örökre elszenderült.
Az egyszerű pol ár tanáról lett minisz-
ter szerény életmodora, filozófiai nyugalma
közmondásos volt. Szinte kirtt a
kivül csillag, belül szennyes és utes Tisz-
akörböl. Az ő galambsz alakja immár hiányozni
fog közelétkől s megindultankívánjuk neki,
nyugodjék békével!

A forrongó Balkán — Görögország-
ban nagy a zavar. A hadügyminiszter benyuj-
totta lemondását. Azon hírt terjesztik, hogy
I. Georgios király, kinek neje az orosz czár
unoka-buga, szünetet lemondani készölne. Az őt
nagyhatalom, mint már jelezve volt, helyeselte
képviseleik eljárását. Tekintettel arra, hogy a
gorög kormány válasza az ultimátumra előre-
láthatólag tagadó lesz, a hatalmak képviselői
tanácskozást tartottak az idegen hajók pa-
rancsnokaival a további lépéseket illetőleg. A
»Passtum« orosz vertezett hajó csatlakozni
fog a többi hajókhoz, melyek keszek föl-
veenni a hatalmasságok képviselőit, ha a kor-
mány az ultimátum tagadól válaszol. Dely-
annis kormányelnök az ultimátumra adandó
válaszban utalni fog azon válaszra, melyet
Freycinet jegyzékére adott és ki fogja jelen-
teni, hogy a Franciaországgal szemben elvált-
t kötelezettséget hajlandó loyális módon tel-
jesíteni. Hír szerint Delyanis kormányelnökegy
poigároktól álló küldöttségnek azt válaszolta, h
ő sem Franciaországnak, sem másnak ígértelet
nem tett aziránt, hogy Görögország lefejevvez.
Franciaország közvetítését csak az alatt a
feltétel alatt fogadta el, hogy a görög kérdés
rövid időn megoldássek. Delyannis azt is hoz-
závette volna, hogy a Görögország követelé-
sei rövid időn nem teljesítetnek, ugy a kor-
mány nem fog visszariadni a háborútól és a
hatalmasságoknak csak akkor fog engedni, ha
majd azok hajói tönkretettek a görög hajórajt
vagy összelövédezték a görög városokat. (A z
ember azt hinné, hogy a franc-
cia revanche-politikára Gör-
ögország lesz a kanóczi! Szerk.)
Francia lapok szerint a hatalmak athéni kép-
viselői ekkeut jártak el, hogy ki sem kérték
kormányainak tanácsait. Így az ultimátum meg-
vissza is vonható, a livádi császári kastely-
ban naponta folynak tárgyalások Sándor czar
előökléte alatt, melyek híer szerint főleg Bul-
gáriával foglalkoznak. Sándor czár állítólag hi-
teles értesítést nyert, hogy Törökország és a
bolgár fejedelem között Görögország ellen véd
és dacszövetség állott fenn s hogy Török-
ország görög-török konfliktus esetére megene-
dte volna a bolgár csapatoknak, hogy Ma-
cedóniába vonuljanak. A bolgár fejedelem
azzal a tervvel élt, hogy jó eredmény esetére
bolgár királyllyá proklamáltatja magát.

Hajdumegye r. közgyűlése.

(Második nap.)
Debreczen, April 30.

A tavaszi megyei közgyűlés 2-ik napja
csékely számú bizottsági tag jelenlétében s
pár incidenset leszámítva, elég simán folyt le.
Jegyzőkönyv hitelesítése után tárgyalás
alá vetették a tárgysorozat 76-ik pontja, mely
szerint a megyei árvaszék P. Ladányi község
előjáróságának a p. ladányi gyámpéztár tar-
talék-alapjából pénztári könyvek s nyomtatvá-
nyok előállítására szükséges 50 frt kiutalvá-
nyozása iránti kérvényét beterjeszti. A kérel-
menek hely adatott. Ugy szintén hely adatott
Kaba község azon kérelmének, hogy a vagyon-
tanács által a tankelelesek irgyen iskoláztatására
200 frt legyen fordítható a kabai gyámpéztár
tartalék-alapjából.

Nagy Lajos volt p. ladányi városgazda
a számadási pótvizsgálat alól felmentetik. Tar-
gyaltattott továbbá H. Dorog polgármesteré-
nek jelentése a város határoának anyagi fele-
lőséggel leendő örszést eirendelő határozat
mikeut hozataláról : erre nézve határozattott,
hogy miután jelen ügyben a mezőrendési szá-
bályrendelet megtekintése nélkül alaposan ha-
tározni nem lehet, felhivatik H. Dorog poár-
mestere, hogy 15 nap alatt a szabályrendelet-
tet nyujtsa be.

Ezután tárgyalattak s jóváhagyattak :
H. Bözörme ny város 1886-ki költség-
vetése (54,124 frt 32 kr bevétel, 52,123 frt
63 kr kiadás), — főszámvevő jelentése Földes
községnek 1885. évi gazdai és szegényalap
pénztári számadása megvizsgálásáról, —
ugyanannak jelentése Szováth község 1885.
évi gazdai számadás megvizsgálásáról (4022
évi bevétel, 3795 frt 48 kr kiadás), —
ugyanannak jelentése H-Szoboszló város
1885. évi városgazdai számadása megvizgá-
lásáról (37,172 frt 33 kr kiadás), — ugan-
annak jelentése Sámson község 1885. évi
gazdai számadása megvizsgálásáról, — ugan-
annak jelentése Tétlen község 1885. évi
gazdai számadása megvizsgálásáról (3046 frt

22 kr bevétel, 2896 frt 98 kr kiadás, —
ugyanannak jelentése Tetetlen község 1885.
évi takaréknagytári számadása megvizgá-
lásáról (1907 frt 33 kr tőke, 160 frt 70 kr
kamatszaporulat), — továbbá Tetetlen község
szegényalap pénztári számadása megvizgá-
lásáról szóló jelentés, — ugyanannak jelentése
Földes község 1885. évi közbirtokossági
takaréknagytári számadás megvizsgálásáról
(156 frt 14 kr bevétel, 100 frt kiadás), —
ugyanannak jelentése Cségek község 1885.
évi gazdai számadása megvizsgálásáról (5463
frt 86 kr bevétel, 5027 frt 17 kr kiadás), —
ugyanannak jelentése M. Percs község 1885.
évi gazdai számadása megvizsgálásáról (2385
frt 65 kr bevétel, 2218 frt 60 kr kiadás), —
ugyanannak jelentése P. Ladányi község
1885. évi gyámpéztári számadása megvizgá-
lásáról (9593 frt 57 kr bevétel, — 9206 frt
02 kr kiadás), — ugyanannak jelentése B-Uj-
város 1885. évi gyámpéztári számadása
megvizsgálásáról (23,798 frt 19 kr bevétel,
22,356 frt 04 kr kiadás), — H-Szoboszló
város 1885. évi gyámpéztári számadása nem
vizsgálatot felül, Kaba község 1885. évi
gyámpéztári számadása pedig nem erke-
zett be.

H-Szoboszló városnak azon, felebbezéssel
megtámadott határozata, hogy a regale-jog
újabb 6 évre Rosenfeld Mórna adassék ha-
szonbérbe, jóváhagyatik. Győrffy Imre,
megyei kiadó, saját kérelmére, máj. 15-től
kezdve 6 hetig szabadságot tartik. Fodor Józ-
sef vállalkozó felebbezéására, melyet 3472 frt
73 krt tevő övadékának elvesztése tárgyában
adott be az alispáni határozat ellen, Rásó
Gy. alispán javaslatára kimondattott, hogy mi-
után Fodor utólag, a megye kára nélküli, eie-
get tett kötelességének, kauczióját ne ve-
zesse el.

Kinos incidenset szült a 106-ik pont tár-
gyalása : Gaal Mihály részéről a h-bözör-
me nyi képviselőtestületnek a kaszárnya teme-
tőbeli eperfaknak kiasátása és eladatása tár-
gyában hozott határozata ellen beadott fe-
lebbezés. Az állandó választmánynak, ezen kü-
lönben igen lényegtelen tárgy feletti határo-
zata felolvastattott, a főispán kimondta : „Az
állandó választmány határozata elfogadtatik.“
Ekkor felállott Ránky Béla s szólan akart,
de a főispán azon okból, hogy már az ügy be-
van fejezve, nem engedte szóhoz jutni. Ránky
Béla : „Miután a tegnapi közgyűlésen is
így jártam s tapasztaltam, hogy a főispán ur
pressiót a karszázkorolni, én to-
vább a bizottsági gyűlésen részt nem veszek
s kérem nevetem a bizottsági tagok nérsorá-
ból kitöröztetni.“ Ezzel elhagyta a termet.

Ily incidenseket mindenesetre igen saj-
nosaknak kell találnunk. Örvendenek is, ha
elkerülésük jóakarólag szándékolatnak!

Élénkebb vitát idézett elő a 170-ik pont
tárgyalása : H-Bözörme ny polgármestere, a
H-Bözörme nybe az 1878—1885. évek alatt
lehetetlenné vált közmunkatartozások (2878
frt) kimutatását beterjeszti. Az állandó vá-
lasztmány ezen összeget leiratni javasolja.
Osváth Péter a leiratot nem látja indok-
oltnak s az alispántól felvilágosítást kér. —
Uzonyi Péter szintén nem fogadja el az
állandó választmány javaslatát, — mig Fe-
kete Sándor, Szinyay Gyula, Paksy
Gyula, Paksy Károly elfogadják, — s a fő-
ispán és alispán felszólalásai után azt a köz-
gyűlés is elfogadja.

Több felszólalásra adott okot a 100-ik
pont is : H-Szoboszló város községének ké-
relme az ottani igás közmunka felhasználására
vonatkozó megyebizottsági határozat helyesbi-
tése iránt. Fekete Sándor pártolja a ké-
relmet s kimondatni kéri, hogy a közmunkát
a városok saját határukon teljesítsék, illetve
róvják le.
Czinicz Ignác erre megjegyzi, hogy
bár egy idő óta nincs egy véleményen a t.
főgyűző ural, ezen ügyben egyetért vele. Al-
ispán utasítatik, hogy nemcsak a kötra, ha-
nem a törvényhatósági utra vonatkozólag is a
szoboszlói közmunka ott helyben használtssek
fel, s a mennyiben arra ott lenne szükség, jo-
gában áll egy Szoboszlónak, mint a többi köz-
ségeknek, hogy magukat a közmunka-tartozás
alól megváltsák.

Ezután egyeseknek a közmunka-tartozás
lelra iránti kérvényei tárgyalattak, melyek-
nek többnyire hely adatott.
Papp Sámuel ref. lelkesnek azon jav-
aslata, hogy a nagy adófizetők lajstroma,
mielőtt hitelesítették, minden egyes nagy
adófizetőnek, virilisnek — a netán szükségelt
felszólalás megejtése végett — előre meg-
küldessék : a főispánnak azon indoklása kö-

vetkezében, hogy ugy is most van tárgyalás alatt az új törvényhatósági szervezet, mely a biányoknál segíteni fog. Levételet a napirendről. Végül Dr. Nágel Zsigmondnak orvosi oklevele hirdettetett ki s a közgyűlés d. e. fél 12 órákor — a főispán életébe közben — szünetelt.

A debreczeni színházi nyugdíjintézet közgyűlése.

Debreczen, máj. 1. A nevezett nyugdíjintézet evi r. közgy. ápr. 29-én délután 2 órákor a színház előcsarnokának termében megtartott. Jelen voltak elnök Szikszay József, Szepesy Gusztáv, Mándóky Béla, Foltényi Vilmos választmányi tagok, Mándóky Béla, Püspöki Imre, Pálnoky Béni képviseltették magukat: Dálnoky Kóti Fáni, Leszkay Gyula, Leszkay Bugyola Emma, Horváth Vincze, Sándori Ignác. A jegyzőkönyvet vezette Kepes Géza, mint hatósági biztos Zöld Mihály városi jegyző jelent meg.

A közgyűlés főtagját képezték a belügyminiszter végzése az intézet kormányzata és Debreczen város hatósága között felmerült vitás kérdésekre nézve, mely végzéssel az intézetnek legközelebbi októberben hozott és a városi hatóság által megtámadott közgyűlési határozatait a belügyminiszter által helybenhagytták.

A pénztári számadások 1885-ről, mely szerint 2300 frtot haladó elküldhető jövedelemből meg 600 frtot meghaladó feleség maradt, és küldöttsegiel megvizsgáltattak és helyesnek találtattak, a közgyűlés által is helyben hagytták, s ezekre nézve a szabályszerű felmentvény megadatott.

Tárgyalatták a választmány által benyújtott költségelirányzat az 1886-ik évre, mely szerint 2400 frtra tehető tevételeiből a tudvalevő rendes kiadások levonása után miutegy 700 frt előre nem látható kiadásokra, vagy a menyiben ilyenek elő nem fordulának, megtakarításra felmaradt. Ezen költségelirányzatot a közgyűlés helybenhagyta és felhatalmazta a választmányt, hogy a jövő közgyűlésig netán előforduló kiadásokat eszközölhesse s arról utólag a közgyűlésnek jelentést tegyen. Jeleztették, hogy néhai özvegy Hadházi Dániel urnó a nyugdíjintézetnek 100 frt alapítványt tett és ez néhány forint külsősegéggel hagyatékából ki is fog telni; ezen kegyes adományt a közgyűlés az örökösöknek köszönő iratot fog küldeni.

A még kintlevő be nem hajtott alapítványokra nézve is intézeti jogtanácsos részletes jelentést tett. Hasonlóképen tájékoztattatt a közgyűlés arra nézve: hogy miként áll az elszámolás a tagdíjjal hátraleéban levőkkel, s ezen ügy rövid idő alatt tisztába hozatván, akkor az is biztosan konstatalható lesz: hogy kik és hányan vannak a debreczeni színházi nyugdíjintézetnek nyugdíjra vagy segélyre jogosultjai. Eről a városi hatóságnak is jelentés fog tétetni, hogy azon vegyes küldöttseggel mely az országos szinész egyesület központi nyugdíjintézetbe beolvadás megkísérlésére kiküldve van munkálatait mielebb megkezdhesse.

Somorú jelenés tétetett a közgyűlésnek az intézet legregibb és legdemesebb már 1880. óta segélyezett tagjának Ozv. Zöldynének véglegyenegülési miatti elhunytáról. — Vagyontalansága folytán a nyugdíjintézet tisztességesen eltemettette s ezen költségeket a közgyűlés utólagosan jóvá hagyta. Következő rendkívüli segélyeket alapított meg a közgyűlés a választmányi javaslata folytán, az 1886. évre Nyilvai Irma volt operetténekesnőnek, ki betegsége miatt jelenleg is kórházban sínlódik havonként 25 frtot.

A „DEBRECZEN” TARCZÁJA.

A hol lázonganak.

A lengyel pórnép lázongása levén a napok egyik leggyűyelemre méltóbb eseménye, alkalomszerűnek tartjuk ezen élőkben és mesteri vonásokkal festett rajz közlését. Freitag, a hirneves regényíró „Soll und Haben” című regényéből. A németek által nyomott lengyel pórnép lázadását beszéli el, melynek egy része a rozmini vásáron vette kezdetét.

A környékbelieknek nagy nap a rozmini vásárnapja. Kora reggeltől fogva száz, meg száz kasos szekerek gabonával megrakva vonulnak a városba, s magasan a szások tetején ül a széles vállú paraszt s felesége, de többé nem korlátozolja jobbjá, ura elhajászott gebéjét, születtett szárván hajja aderek gebéket, melyek nek apja epen egyik menje a királynak. S ha egy nemes ember ehaj mellett, ő is sebesen futásra kéztí lovat s ha módos, meg is emelintti egy kisse kalapját.

Minden ország és mezei utakon vonul a város felé, a kis gazdák taligán vizik ludjikat, nejeik pedig kosárban vizik tehenök vaját, bogtyókat, gombokat s legalól a kosárban talin alattomban egy nyulat, melyet férje botjával agyon hajtott.

A külváros minden fogadója előtt csoportosan állnak a kifogott szekerek, minden kocsmá ajában ki és be tolt a nép. A vásáron a gabonás szekerek szorosan állnak egymás mellett, a nagytér boritva van gömbölyű szakkokkal s fogatokkal, minden nagy-

Nagy János elhagyott és elbetegedett színésznek havonként 10 frtot. — Kovács Istvánné volt színésznőnek, ki 71 éves, egyszerűminderkorra 10 frt könyörödmányt, utasítván ötöt: hogy forduljon a városi szegény alaphoz és a növegethez is segély végett.

A tárgysorozat szerint a kormányzati tagok által választottak megválasztották a választmány tagjait: Szikszay József, Szepes Lajos Szepesy Gusztáv, Foltényi Vilmos, Mándóky Béla, Dálnoky Béni Püspöky Imre. Jogtanácsos Dr. Kola János és pénztárnok Örvényi Ottó leköszönési el nem fogadtattak, és ezen lelkiismeretes buzgó tisztviselő az intézetek közgyűlési határozataira foglalkozni a további megmaradására.

Határozottatott végül; hogy a távollevő intézeti tagok a közgyűlés lefolyásáról és az intézet ügyének állásáról egy részletesen szerkesztendő közlemény által értesíttessenek. A közgyűlés 6 órákor feloszlott.

A szerkesztőség költözik.

Hiába, a „tekintetes szerkesztőség” sem képez kivételt a költözés-végzetének szabályai alól, s csak ugy köteles a május 1-ét szem előtt tartani, mint más ember fia. Semmi sem állandó a világon, hát még az emberi hajlék, mikor a benne lakók is „poról lettek s porrá kell lenniök!” Elmulik minden, mint az idő. Forgandó az ember, ma itt, holnap amott teljesíti a végzet által reabizott körforgást, míg nem eljut a megsemmisülés száláig: meghal... elnyóvík!

Szomorú gondolatok ébrednek föl az emberben, mikor látja, hogy ezt a sok szép időt, de egyuttal zivatáros napokat is átél szerényke butorzatot kocsira teszik, s vizsik tovább a rég megszokott helyről, a Vecsey-ház hatvan utcára.

Ennek a szerény butorzatnak írom én most is éppen oly szerény búcsuztatóját. 1869-ik évben, július hó 13-án költözött a szerkesztőség a Vecsey-bázhhoz. Boldog emlékü kiadója és szerkesztője Oláh Károly messzeország tartotta hatvan utcai saját házat a központtól. Akkor még nem volt a Vecsey-ház ilyen nagy kóháalmaz. Egy udvara volt csak, melynek baloldalán foglalt lakást a szerkesztőség. A lap is baloldali volt mindég.

Még e helyütt nagy uri vendégek, a város akkori legkiválóbb emberei napi átoगतók voltak.

Molnár György, az elhunyt képviselő igen gyakran igényt tartott a „ciceró” helyre is; vezércikket írt. — Tisza Kálmán, a mostani hatalmas ur, ha Debreczenben volt, első dolgának tartotta meglátogatni a szerkesztőséget, s ezt egy és más dologban formálta is.

Abban az időben, a politikai viszonyok sajátossága folytán és Debreczen városa is nagy szerepet játszott. Druszejka, a „Debreczen” is a főváros nagy lapjainak színvonalán állott, s naponként polemizáltak vele a „Pesti Napló”, „Hon”, „Ellenőr” stb., ez utóbbiak kivált már akkor, mikor a fuzionális saltomortálásra készülődtek nagy titokban.

ságú és színű lovak állnak a négyszög száz meg száz szekerei között, a bérések, lőfejek és széna csomagok közt angolnaként sikamlík keresztül a zsidó alkusz, gabona próbakkal minden zsebében, két nyelven kérdezzve s felelve. A szlávok fehér zubbonya, kék zsinóros kabátja, a pávatollas kalapja mellett, mutatkozik a némettelepültek egyforma sötétkék öltönye.

Ezek közt katonák a közel helyőrségből, városi lakók, gazdatisztek s finom urak a falusi nemességéből. A piac szögletén áll a tömeg fölött, magas lován kilátva a csendőr, ő is tüzben van ma s hangja uralkodva cseng a szekerek zajgása fölött, melyek az ut bejárását elzárták.

E városban minden bolt tárva nyitva van, a házak előtt hordókra terítik ki a kis kereskedők áruikat. Foatolva lépdel a parasztocska, köveve kunyhó lakóitól, a kallított asztalok során végig, rövid parancsokkal tartja össze a nőket, kik kíváncsian megalának, hol tarka karton, keudők vagy nyakkötők vannak kiakasztva, míg az ő tetetett közönye is bámuló felkiálás által megtöretik, midőn egy asztal aczelnemű, löszerszám, vagy boltban függő sönka mellett meg. Sokáig vizsgált mielőtt meg venne valamit legalább öt perczig hajtogatja ide s tova a fűrés aczél pengéjét, míg a kereskedő ráunva, ki nem veszi kezéből, csak ekkor hatarozza el magát megvételére; szintoly sokáig kopogtatja körül a felesége a caerépedényeket, ha valjon egy recsegő hang nem árul-e el repedéseket. A vásárlás gyönyörök sokkal erősebben érzik itt, mint hol egyszerűval ezeket adnak és vesznek. Mindig félbeszakittatik a vásár, ha egy másfajúbeli ismerős jön szemben. Ekkor hangos üvölzések kezdődnek, a nők odatolulnak, az új-

Mostani színvonaláról nem mi mondhatunk itéletet.

A lap anyagi helyzete (akkor nem lévén fényes segítséget élvező concurrens és csaknem tucatszói helybeli lap) fényes volt, a munkatársak fényesen díjazva. A francia-porosz háboru idejében sok ezer frtra menő költséggel egyik munkatárát Borostyáni Náudort Párisba utaztatta, honnan hosszú távira-tokkal látta el a lapot mindennap.

Azután bekövetkezett a fuzió, Debreczenben is lap alakult a szabadelvűség cége alatt és mint valami nagy diadal után: mámor fogta el az emberek fejet, nem szerette az igaz szót hallani sem igen sok ember, — a „Debreczen” ezt az időszakot is átélte önére jén.

A szerkesztőség folyvást a Vecsey-háznál maradt, csakhogy az építkezések folytán hátrább, a második udvarra kellett költöznie, s ebben a helyiségben volt folyvást a mai napig, tiz e hét év en át.

Itt találtam én is ezéltől nyolcz évvel. Azóta járunk bele, hogy lelket teremtvén — megőljük lassanként a lelkünket az írószta! mellett.

Ez a toll emberének a sorsa. Sok, igen sok ezer esemény folyt le ezen falak között, melyekre még a szemtanu sem emlékezhetik már. De ha emlékeznek is nem tudná elősorolni.

Itt irtuk meg a közélet anyyi ezernyi ezer mozzanatát, a hosszú évek minden pillanatának történetét. Imé a munka, melynek soha végére érni nem lehet!

Ezeket a megrokkant asztalokon irtunk anyyi sok diadalról, anyyi sok dicsőségről, márszert anyyi veszteségről, anyyi csapásról. Helyi dolgok tekintetében ezen immár XVIII éves lap (nagy idő a hírlapok életében) szemel előtt nőtt nagygyá a város. Nem volt mozzanat, melyről meg ne emlékezett volna.

Itt irtunk anyyi nekrologot, hogy ha az illetők feltámadhatnának: egy egész várost benepesítenének. Sebesülteknék fájdalmait enyhíteni, szenvedőknek könnyeit letörölni, az elcsüggedteket megvigasztalni e helyütt segítettük előközvetett uton.

Bünt, visszaleést, elvtelenséget irgalmatlanul ostoroztunk. De ki tudna mindent elősorolni az itt lefolyt dolgok felől? Gyöngé arra sz erő, hivatottabb tollban is.

Csak nagy vonásokban áldozhattam az emlékezet oltárán. A közel két évtizednyi idő alatt, míg itt volt a szerkesztőség szállása: több, mint négyezer száma jelent meg a lapból. A város új korának története, megfigyelve a legapróbb részletekben is.

A lap fennállása óta immár a hetedik szerkesztő van, a 7 közül élők: Péter Gábor, Szabó József, Hentaller Lajos és a mostani szerkesztő, de három már halott, u. m. Oláh Károly, Tiszai Dániel és Szathmári Károly. Ez utóbbi fogságot szenvedett a kimondott szőért.

A 7 szerkesztő idejében összesen 10 belmunkatárs működött, kik közül csak kettőnek

ságok egyik szájából a másikba röpködnek, míg végre az egész csapat közösen folytatja az áru szemléjét. Végre megállapodnak, a fárdatk az asztalnál, hol főlsezt kolbászok, piros tételéjőkkel kellemesen csalogatnak, hol zsemje halmok állanak s hol az örökre kívánatos hering fekszik a hordókban.

Itt történik az utolsó bevásárlás s aztán fogadóba vonulnak, a fehérék palackokat megtöltik s minthogy a padokon hely nem található, egy szögletében a háznak leülnek s hosszasan ebédeinek.

A fehér palack körben jár, az arczok pirosabbak lesznek, a mozzulatok élénkebbek a beszédek hangosabbak, a férfiak kezdenek egymással csokolódní, régi ellenségek felkeresik egymást, hogy veszekedjenek. Messze kihallik minden korcsmából a zsbaj. Ez alatt kinek másteendője van elvézgi azt, kinek panasza van, ma a törvényészre fut, kinek adója van, ma a fizeti meg; minden falubiró megjelenik most jelentést tenni s utasítást

A borházak is tele vannak ma s borke-reskedő Löwenberg a legjobb ügyleteket csinálja ma, bora mellett gabnával és gypsjúval kereskedést folytat, pénzt kölcsönöz s meghittje sok földes urnak.

Nagy első szobájában ülnek a verdegék, külön-külön, német uradalmi tisztviselők, idősb. lengyel birtokosok, talán gazdag rémet paraszt is, aki jó vásárt csinált marháival. De a hátulso szobában ngyyszerűben meg, ott a gyel arczok nemes dus vonásai is itt láthatók.

Ott a pezsgő dugasa a menyezetig jugszélnek, a heti ügyeken kívül sok egyébről is meghallani. Ha nem politika, talán a koczká-

van küönösebb jó dolga: egyik levén már miniszteri titkár, és a másiknak, a ki már — meghalt. (Tóth Endre.)

A lap azonban fennáll, és küzd tollal, a mely küzdelem átcsap az életbe is. Áljjon is fenn tovább s lelkesítse munkásait és közön-séget az az eszme hazánk függetlenségének és önállóságának eszméje, melynek ígjét a „Debreczen” zászlójára irta!

Sipos Balint.

Szerkesztőségünk mai napon új helyiségbe költözött: Nagy-Hatvan-utca 1564. szám. Dúsczky ház, szemben az ipar és keresk. kamara épületével. Ma és vasárnap a szerkesztői teendők a f. szerkesztő magán lakásán (Batthidny és Teleki-utca sarkán, kath. elemi iskolai épület, 1. em.) végeztetnek, hétfőn d. e. már az új helyiségben.

Helyi hírek.

Május elseje is itt volna. Boro gós, szeszélyes május, csak néha tör ki felhők mögül a napugár, — éppen mint a tavalyi. Beköszöntött vele egyszerűmind városzerte az általános hordozkodás is. Mindenfelé mozognak, sok utcában lehet látni butort, ruhaneműt cipelő embereket. Sok baja van mindenkinek a hordozkodással, de legtöbb — a kapitányok, a házbér-szabályrendelet által támasztott zavarok és öszeütökések miatt, s ki kell adni egy-egy meghatalmazást butor lefoglalásra olyan háztulajdonosok részére, kiknek lakói házbérfizetés nélkül akarának odébb hordozkodni. No de a hurczkolodás is véget ér még s szép májusi verőfény kárpótoland később a szabad természet ölen!

Sajtóper. Máj. 8-án tárgyalattik városunkban Tolnai Péter nyiregházi lakosnak Mikecz József nyiregházi lakos ellen indított sajtóperre. A tárgyalásra a következő esküdtek hívtattak be: Dr. Medve Kálmán, Sziágyi Samuel, Szabó Kálmán, Makucz József, Dr. Varga Géza, Varga Karoly, Kovács István, Weinberger Lajos, Sajó György, Juhász Lajos, Liszka Nándor, ifj. Banki István, Kövy Lajos, Kardos László, Ujváry István, ifj. Józsa István, Nemes Kálmán, Hegedűs Sándor, Pusovics József, Jobbágy János Géresy Kálmán, Bignio Ferenc, Buzás Elek, Fereczy Elek, Dr. Zelizy Dániel. Spéry Tivadar. Öry Samuel Dr. Csikos Sándor, Kovács Gyula Gál Ferencz. Autalovics Gyula, Svaiczer László, Biró József, Magyar Gábor, Dalmay Kálmán, Dr. Kovács Sándor, Pöttögök: Czeglédi József, Klekner Manó, Lókos Gyula, Baum Miksa, Besenyi Imre, Lamprecht Frigyes, Boros László, Máthé Miklós, Dr. Sik János, Weichinger Károly, Lévy Ferencz, Tarbay József.

Leikésképességi vizsga. Ma a főiskolában 2-ik leikésképességi vizsga tartott, melyre 29 tiszteletes atyafi jelentkezett. Ez azért bir most nagyobb nevezetességgel, mert ez az utolsó tavaszi leikésképességi vizsga, az egyházkerület határozata szerint ezentul ugyanis a leikésképességi vizsgák a nyári, illetve őszi közgyűléskor tartanak meg.

Pinczetűz. Az éjél 2 órákor az André Károly fúszkereskedő pinczéjében egy hordó petroleum meggyult, de nagyobb kárt nem okozott, mert a hordó egyedül volt a pinczében. A tűz keletkezési oka annál titokzatosabb, mert tegnap este André Károly maga zárta be pinczéjét s miután a tűz kitűtt, a pincze ekkor is zárva találtatott. Az ezen tűzeset miatt lakásáról menekűt Zichermann-családot Kormos Mihály vendégös vette az éjél nemes kebleleg pártfogása alá, ki a fűstből, mely a folyosót és falépcsőzetet egészen ellepte, a nevezett család gyermekeit önfeleldozólag szabadította ki. Az ily tett nem szorul dicseretre.

gőrről az asztalon, vagy egy játékkártya re-pül valamely zsebből a boros palackok közé, ekkor egy csoport gyorsan gyűl az asztal szé-lére s csak rövid felkiáltások hallszanak fran-czia nyelven.

Igy telik el e vásárnapja, szünet nélküli alkudozás, szerzés, adás és élvezet közti, míg az est szürke takaróját teríti a vásártérre, ekkor megrántja a parasztok férje kalapját, a törekeny cserepezakokra gondol s a kisgyer-mekekre, kiabálnak. Aztán elmennek a kocsk minden uton szerteszt, a parasztlányokuk bokréta van kalapjuk mellett s szűntelen csat-togtat új ostorával s ittaz hévben más foga-tokkal dühös versenye készíti lovait, minden falusi uton vonulnak falvaiba a kis gazdák, az asszony hátra kötötte a cserepezakokat, egy szép veres kendő, egy borsos lepény van benne, új főző kanalak és babzó fa nyulik ki belőlük, melletők lépdel a fűz aczél fűrészel vállán, hasztalan igyekszik házgazdaig méltóságát az idegenek felett fentartani.

Most csendesebb lesz a fáradt város, a kereskedő folytatja árusztalát megolvassa es szét vásáztja a bevett pénzt.

Most a csendőr is istállóba vezeti lo-vát, felszámolja a naplopókra, a vásári lopá-sokat, veszekedéseket, melyeket ma feljelen-tett s kegyelmees pilantást reményl.

Végre éji ör tözsi körútját, ma gondosan figyel a korcsmaajtókra, melyekben még egyes kiabálók lünek s a homályos lámpavilágnál csudalkozva tekint a tisztátalan vásártérre, melyről holnap minden piszkot elkell seprűjé-nek távolítani.

Ilyen volt a rozmini hetivásár mindég. Az utólo télen sem volt csekélyebb. vásári forgalom, mint máskor, de sok főben többnyire az uraknál, nyugtalanság volt észre-vehető...

* Debr Aprilis hó. Kifitétt vá 10733, kamat E czpnt elia Folyó számla jövedelem 18 vany 104,79. v a n y 5. Kiadás: O tókra 338,90 Fízett ka 80,679,18: tékpspir 2: Szélványre Előleg bélye Üzleti költs készlet máj. Debreczen, * Gyög szerés-egyle gyűlését vá levő „szaba 15-en voltak laltatnak a A gyűlésen T a jegyzői tol főtagy volt e tekintetben riumhoz egy méjst, hogy 8 osztály v lette. — Tr ott az elhu ról, — s e n y o m a t a a nyugdíjla czenben 300 tak Tamassy Járásí igazg s ch nek k vé Mura h a l o v i c z z ö v e : T ó t * Nagy lépte (szerd ban) ismét b bizhatlanság gokról ir. B gyesi Marín alka”mával, h rom pedig a káról is ily bunal veleke mely azt ir vidékre kerül rapodott”; a „nem való a kában meglet természetessé v a r o s i L a ki a környez h e z s e r t e s s e g g e f i a t a l a p a d i a l a m e l y t a l a m e s c s e k ü l s ö e l e a k ö z ö n s g a d t a ”. E „Pesti Napló sat. Azt hisk. a igen te megáldva kü főhírtája pedü meszetes lenü idény alatt v pett fel a ne lád”-ban. A f sel fogadja s — A s törvényeséki jegyzete el S l a s z József gibb polgára, a nagyarád kedden este. Nagy számú elhunytát. Ter püspök is. * Halál hó 24-ig te sunkban: Ne lob, Móre J Bacsó Andr Lászlóné 88 Izraelné, 48 Róza, 2 hón. 16 é. r. kath 5 é. r. kath. 81 é. ref. ag tudóbb, Tó Orofzsky An Piacsek Fer Takács Istvá 63 é. r. kath ref., görcsök tudóbb, Far asztja, Kis I ref. halvasz ref. tudóhura Nefusi János Sára, 1 é. r ref. tudógu eggkör, özv. lob, Hamar Hegedűs Mik tak összes sz * Aradi hogy a tölün ó Mekkáját s jesen. Az elő társulat hus * K o l d u s

